

The aquatic mollusk fauna of Tőserdő and Tiszaalpár

by
Károly Bába

Abstract: The aquatic mollusk fauna of six different sampling sites targeted between 25-30th June 1979 was systematically analyzed and the result presented herein. The sample sites were the following: ash, button-wood woodland, a managed woodland, the gallery forest of Tőserdő, Alpár ancient alder woodland, banks of the Dead Tisza, Dead arm of the Tisza *Nymphaetum albae*. Sampling was carried out via quadrates of 10x25x25 cm. The studied area enjoys protection under the protectorate of the Kiskunság National park. The oxbow lake of the Tisza's dead arm ensures sufficient moisture supply for the ancient alder woodlands of Alpár, as well as the ash, button-wood woodlands. 13 aquatic taxa could have been identified from the six sample sites.

Keywords: aquatic mollusks, Tőserdő, Tiszaalpár, Dead-Tisza, Kiskunság National Park.

Bába Károly

Tőserdő és Tiszaalpár közötti területek és holtág vízi faunája

Kivonat: A szerző hat különböző gyűjtőhely vízi faunáját vizsgálta meg 1979. VI. 25–30. között. A gyűjtőhelyek: kőris-platán erdő, irtásos terület, Tőserdő: ligeterdő, Tiszaalpár: öregégeres, Holt-Tiszapart, Holt-Tisza: *Nymphaetum albae*. A gyűjtés 10 × 25 × 25 cm-es kvadrátokból történt. A terület a Kiskunsági Nemzeti Park része. Az alpári öregégeres és a holtágat kísérő kőris-platán erdő számára a Holtág kellő nedvességet biztosít. A hat területen 13 vízi faj fordul elő.

Kulcsszavak: vízi fauna, Tőserdő, Tiszaalpár, Holt-Tisza, Kiskunsági Nemzeti Park.

Bevezetés

A szerző a Kiskunsági Nemzeti Parkhoz tartozó hat különböző területének vízicsiga faunáját vizsgálta a Tőserdő és Tiszaalpár közötti területen közte, a Holt-Tisza partján és a Holt-Tiszában.

Anyag-módszer

A gyűjtés 10 × 25 × 25 cm-es kvadrátokból származik a következő gyűjtőhelyekről: 1979. VI. 25–30. között.

1. Kőris-platán erdő (erdészetileg kezelt). Amerikai kőris a domináns fafaj.
2. Irtásos terület, az előző biotóp része akác-kőris cserjékkel, a felső részénél sásos mocsár van. Uralkodó növénye a lápi csalán (*Urtica kioviensis*).
3. Tőserdő: ligeterdő (*Fraxino-pannonicae-Ulmetum*) februártól májusig vízborított, így a talaj nedves. Akác és nyárfa is jelen van.
4. Tiszaalpár öregégeres (*Dryopteridi-Alnetum*). Az erdőt körülveszi nád és zsombéksás. Pangóvizet termőhely, savanyú talajú.
5. Holt-Tiszapart tündérrózsás *Nymphaetum albae* (**I. Táblázat**).

Az 1. táblázatban a fajnevek előtt a fajok állatföldrajzi beosztása található számokkal jelezve:

1. Kelet-Szibériai,
2. Közép-Szibériai (Angarai),
3. Nyugat-Szibériai,
4. Közép-Ázsiai (Afgán),
7. Ponto-mediterrán.

A felsorolt kategóriák kontinentálisak.

12. Holarktikus: szubatantli kategória (Bába: megjelenés alatt álló munkái)

Eredmények

A hat gyűjtőhelyről 13 faj került elő. A holtág parti és holtági gyűjtőhelyeken került elő a legtöbb faj, ahogy ez várható volt:

Table I. / I. Táblázat

	ÁF	1		2		3		4		5		6	
		Σ	D%	Σ	D%	Σ	D%	Σ	D%	Σ	D%	Σ	D%
1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	43	59,7	90	-
2	7	-	-	-	-	-	-	-	-	5	6,9	40	-
3	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15
4	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	105
5	2	-	-	6	100	40	20	20	4	66,66	20	2	2,7
6	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1,3
7	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2,7
8	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9	2	2	100	20	-	10	66,66	40	1	16,66	10	10	13,8
10	12	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1,3
11	3	-	-	-	-	2	13,33	20	-	-	-	-	-
12	12	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
13	2	-	-	-	-	-	-	-	1	16,66	10	-	-
		2	100		100	15	99,99		6	99,98		64	98,4
												162	98,6

7, illetve 6 faj. A többi gyűjtőhely az időszakos vízborítás miatt 1–3 fajjal rendelkezik. Konstanciájuk alacsony 20–40 %. A vízparton a *Viviparus contectus* és *Planorbarius corneus*, míg a tündérrózsásban három faj: az *Acroloxus lacustris*, *Bithynia tentaculata* és a *Lymnaea peregra* rendelkezik a legmagasabb konstanciával és egyedszámmal.

A hat állatföldrajzi kategória közül az alacsony fajszámú 1., 2., 3., és 4. gyűjtőhelyeken a közép-szibériai *Lymnaea palustris*, *Planorbarius corneus*, *Segmentina nitida* és a nyugat-szibériai *Anisus vorticulus* fordulnak elő kontinentális klímakarakterrel.

Az 5–6 gyűjtőhelyeken mind a hat állatföldrajzi kategória előfordul, közte két subatlanti: holarktikus fajjal (*Planorbis planorbis*, *Gyraulus albus*). A két fauna-körcsoport arányai összefüggésbe hozhatók a terület kontinentális jellegű klímakarakterével.

Összefoglalás

A hat gyűjtőhelyről előkerült 13 faj a kiszáradó, antropogén hatás alatt álló gyűjtőhelyeken egy-három fajjal képviselt. Csak a holtág parton és a holtágban találni magasabb 6–7 fajszámot. Itt a konstans domináns fajok a nyugat-szibériai, közép-ázsiai és kelet-szibériai faunakörökből kerülnek ki. Az 1–3 fajjal rendelkező, szárazuló gyűjtőhelyeken közép- és nyugat-szibériai fajok fordulnak elő. A kontinentális faunakörök többsége a terület kontinentális jellegű klíma karakterével függ össze.

References / Irodalom

- Bába K. (1969): Die Malakozönologie einiger Moorwälder im Alföld. – *Grusc. Zool.* Budapest IX 1: 71–77.
 Bába, K.: The area analytical zoogeographic classification of Viviparidae. – *Soosiana*. Megjelenés alatt.
 Bába, K.: Area-analytical zoogeographic classification for the members of the Gastropod families Ancyliidae, Acroloxidae. – *Soosiana*. Megjelenés alatt.
 Bába K.: Area-analytical zoogeographic classification for the members of the gastropod families Ancyliidae, Acroloxidae. – *Soosiana*. Megjelenés alatt.
 Bába K.: Area-analytical zoogeographic classification for the members of the Gastropod family Lymnaeidae. – *Soosiana*.
 Bába K.: Area-analytical zoogeographic classification for the members of the Gastropod family Planorbidae. – *Soosiana*.
 Mayer A. (1968): *Magyarország erdőtársulásai*. – Akad. Kiadó Budapest 1–515.
 Pintér L. (1984): Magyarország recens puhatestűinek revidiált katalógusa (Mollusca). – *Fol. Hist.-nat. Mus. Matr.* 9: 79–88.

Károly BÁBA

Szegedi Tudományegyetem
 Tanárképző Főiskolai Kar,
 Biológiai Tanszék
 H-6720 Szeged,
 Vár u. 6.

BÁBA Károly

Szegedi Tudományegyetem
 Tanárképző Főiskolai Kar,
 Biológiai Tanszék
 H-6720 Szeged,
 Vár u. 6.